ning om at ville anbefale til Grosserer-Societetet, at det fik Andel i Importen og Ret til at kunne modtage Garantierklæringer. Indenrigsministeriet sendte selvfølgelig øjeblikkelig Societetet en Anbefaling i saa Henseende under Hensyn til, at saa mange af Landets Landbrugere stod i denne store Organisation. Indenrigsministeriet er nemlig ikke blot af Navn det Ministerium, hvorunder Andelsvirksomheden hører, men ogsaa af Gavn. Vi betragter det som vor Opgave at være Andelsbevægelsen, hvor den fremtræder som en nyttig økonomisk Sammenslutning, til Hjælp og Bistand. Kort forinden havde vi vist vort Sindelag paa lignende Maade ved, da man ønskede det, at skride ind imod Gødningskompagniets Forsøg paa at binde Køberne til 5-aarige Kontrakter; men da Andelsselskabet spurgte, om dette var en Hindring for, at det paalagde sine Medlemmer Købepligt for 10 Aar, sagde vi, at selvfølgelig var der ingen Hindring derfor i Bestemmelsen, thi denne gik ud paa at hindre, at nogen skulde benytte den nuværende Tvangssituation til at lægge et Pres paa Forbrugerne, men skulde ikke være en Hindring for, at disse sluttede sig sammen om at varetage deres Formaal.

Imidlertid viste det sig, at Andelsforeningen ikke brød sig om at importere, men vilde foretrække at købe af det allerede indkøbte, og det var meget forklarligt, dels fordi der var foretaget store Indkøb, dels fordi Andelsforeningen ikke selv tidligere havde købt, og Spørgsmaalet om at købe for Tiden er saa ganske overmaade vanskeligt, og det var klart for Andelsselskabet, at det neppe selv kunde købe billigere, end der var købt i Udlandet. Derfor stillede den overordentlige Kommissions Gødningsudvalg sig efter Opfordring fra Andelsselskabet til Disposition ved Tilvejebringelse af en Ordning, hvorved man kunde faa købt det nødvendige Kvantum Chili-Salpeter. Gødningsudvalget bestaar af det ærede Medlem for Horsens Landkreds (P. Th. Nielsen), det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen), Direktør Heilbuth, Overformynder Friis, og Udvalgets Formand er Konsul Lauritzen. Jeg nævner dette sidste, fordi det er under Konsul Lauritzens Ledelse, alle Forhandlinger om dette Forhold er førte. Ikke desto mindre trækker det ærede Medlem fra Kolding (Laursen) efter Eksempel af nogle af sine Blade altid en anden Mand frem. Jeg siger, at Konsul Lauritzen har ikke blot af Navn været Formand, men ogsaa været den virkelige, aktive Formand. Hans Dygtighed er bekendt, og ingen kan være i Tvivl om, at naar han er Formand, leder han ogsaa det Udvalg, han er Formand for. Han har, mig bekendt, altid, saalænge han var i Esbjerg, været politisk Meningsfælle af det ærede Medlem fra Kolding — det er jo muligt, at han nu betakker sig for Æren.

Gødningsudvalget stillede sig altsaa til Disposition for Andelsudvalget med Hensyn til dettes Ønske om at faa Chili-Salpeter til Købs. Først gik Andelsudvalget til Østasiatisk Kompagni. Men Østasiatisk Kompagni erklærede, at det var bundet ved tidligere Tilsagn til Gødningskompagniet. Saa spurgte Andelsselskabet, om Gødningskompagniet ikke vilde sælge til det, og da Gødningskompagniet svarede, at det ikke var i Stand til at give noget Pristilbud endnu, fordi Østasiatisk Kompagni ikke havde fastsat sin Pris, bad Andelsforeningen, om man ikke kunde fremkalde en hurtig Ordning af dette Forhold. Derfor bad jeg Overformynder Friis og Direktør Heilbuth, som den Dag var i Byen, hvad Konsul Lauritzen ikke var, om at gaa til Etatsraad Andersen og anmode ham om at imødekomme Andelsforeningen ved snarest muligt at fastsætte sin Pris, og samtidig rettede de en Anmodning til Etatsraad Andersen om at fastsætte sin Pris saa lavt som muligt baade for den indkøbte Vare og for Fragten. Prisen laa nemlig paa det Tidspunkt saaledes, at Prisen paa Chili-Salpeter her i Landet derefter kunde blive 38 à 40 Kr. Etatsraad Andersen imødekom straks Opfordringen, og to Dage efter var hele Sagen i Orden. Gødningskompagniet havde faaet et Tilbud, og Etatsraad Andersen havde afstaaet fra at benytte den Priskonjunktur, der forelaa, efter at Gødningsudvalget, repræsenteret af Overformynder Friis og Direktør Helibuth, havde anmodet ham om i Landbrugets Interesse at gøre Tilbudet saa gunstigt som muligt.

Derefter optog Gødningsudvalget Forhandlinger med Andelsforeningen og Gødningskompagniet for at bringe de to i Forbindelse med hinanden og faa truffet en Aftale, og der førtes under Konsul Lauritzens Ledelse en Forhandling, som imidlertid paa et vist Tidspunkt strandede, idet hver af Parterne fastholdt noget, som de ikke